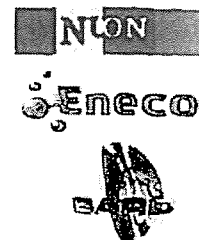

Aan de Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie
Dhr. M.J.M. Verhagen
Bezuidenhoutseweg 30
2594 AV Den Haag

Datum : 24 maart 2010
Onderwerp : Voorstel tot effectieve inzet restbudget SDE regeling Wind op Zee 2009

Geachte Excellentie,

Graag vragen wij uw aandacht voor het volgende.

Aanleiding

Het gewijzigde kabinetsbeleid en de huidige situatie rond de uitvoering van de SDE-regeling voor ronde 2 wind op zee vormt voor de direct betrokken partijen aanleiding om voor te stellen om het restbudget van ronde 2 in te zetten voor een innovatief Nederlands windpark. Met dit voorstel beogen wij te komen tot een in alle opzichten effectieve inzet van het beschikbare SDE-budget. Het voorstel sluit aan op de beleidsuitgangspunten van het nieuwe kabinet, om de focus op innovatie en de potentiële spin-off van wind op zee voor de Nederlandse economie te richten. Tevens wensen wij als marktpartijen te komen tot versnelling in de realisatie van wind op zee: voor Eneco en Nuon betekent dit dat op korte termijn met de bouw van een windpark kan worden begonnen. Deze versnelling van realisatie draagt bij aan innovatie en ontwikkeling van een kansrijke sector binnen het topgebied energie. Onze verkenning heeft geleid tot onderstaand voorstel dat wij graag op korte termijn samen met het ministerie van EL&I zouden willen uitwerken.

Voorstel

Gerichte inzet van het SDE restbudget op de realisatie van een tot 150MW groot demonstratiepark en beëindiging van de lopende geschillen. Door middel van het demonstratiepark wordt een belangrijke stap gezet in de kostprijs reductie van offshore wind, en wordt aan de (Nederlandse) industrie een platform geboden om haar mondiale marktpositie te versterken.

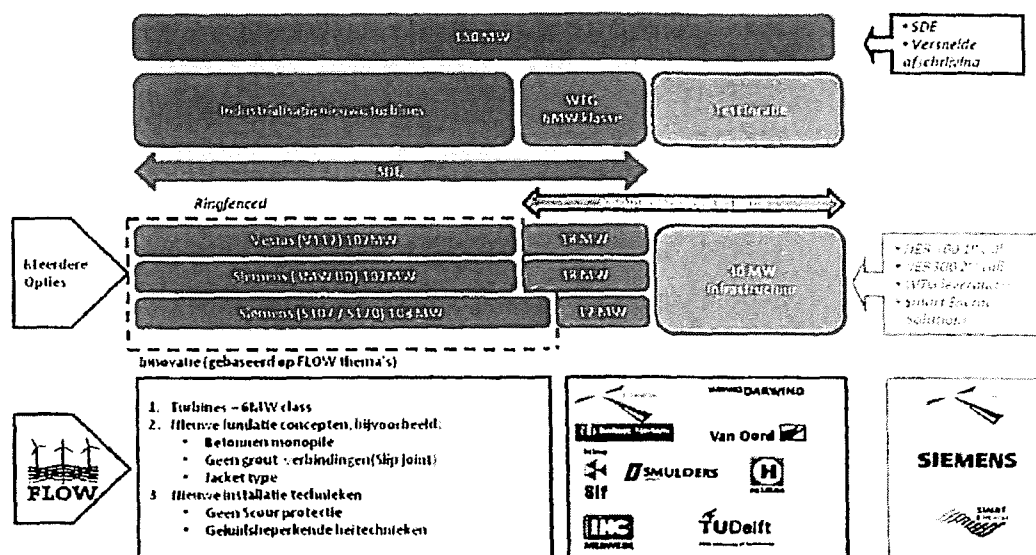
Plan

Het navolgende voorstel is opgesteld door Nuon en Eneco, en heeft de instemming van Bard. Hierdoor kunnen de projecten snel van de grond komen; in lijn met de huidige kabinetsdoelstellingen van innovatie en economische structuurversterking.

Wij vragen aan het ministerie instemming voor het plan bestaande uit de volgende elementen:

1. Realisatie van een 150MW groot demonstratiepark, middels het SDE restbudget op de locatie Q10;
2. Een gedeelte van 102-108MW, gerealiseerd door Nuon en Eneco gezamenlijk, waarin commercieel beschikbare turbines zullen worden toegepast;
3. Testlocatie voor 42 MW, waarbinnen ruimte is voor turbines in de 6 MW klasse. Deze test locatie zal worden beheerd door een onafhankelijke entiteit.

4. Met behulp van een deel van het SDE-restbudget zullen ten minste 2 a 3 turbines in de 6 MW klasse (12 tot 18 MW) worden gerealiseerd, als onderdeel van de 42 MW testlocatie. De Europese aanbestedingsverplichting van Eneco en Nuon, alsook de begrenzing van de milieuruimte binnen de Wbr-vergunning voor de locatie Q10 bepaalt de uiteindelijke keuze voor 2 of 3 turbines;
5. Eneco en Nuon zullen de elektrische export infrastructuur realiseren voor een capaciteit van in totaal 150MW aan opgewekt vermogen. De exploitatie van de elektrische export infrastructuur zal met de beheerder van de testlocatie worden afgestemd;
6. Tevens zal een NER300 aanvraag worden ingediend, om Europese subsidie te verkrijgen voor de realisatie van de testlocatie voor 42 MW. De niet-commercieel aangewende SDE gelden zullen een aparte member state bijdrage in het kader van NER300 overbodig maken;
7. Eneco en Nuon beschikken over voldoende door aannemers en turbine-ontwikkelaars getoonde interesse in testlocaties, dat ook wanneer de NER300-subsidie niet doorgaat, zij het vertrouwen uitspreken dat wel degelijk voor 30MW aan innovatieve turbines aanvullend in het park zal verrijzen. Eneco en Nuon menen hiervoor goed gepositioneerd te zijn gegeven de betrokkenheid van Eneco bij het FLOW-programma en de interesse die Nuon tot op heden heeft kunnen registreren voor de demonstratie posities binnen OWEZ offshore windpark voor de kust van Egmond;
8. Intrekken van beroepen tegen de subsidie toewijzing aan Bard, door Nuon en Eneco.
9. Intrekken van de aanvragen voor het restbudget (reactie brief dd 19 juli 2010 van het AgentschapNL) door Bard en Nuon,;

Wat levert dit op voor Nederland en de industrie?

Door dit plan wordt via een demonstratiepark met testfaciliteiten voor innovatieve concepten de gelegenheid geboden aan de Nederlandse industrie om haar sterke kanten te demonstreren en te ontwikkelen. Het plan biedt de basis voor demonstratie van innovatieve concepten als bedoeld in FLOW. Het biedt de industrie een uithangbord, waarmee zij hun offshore kwaliteiten kan benadrukken binnen deze internationaal attractieve markt. Verder biedt dit plan innovatieontwikkeling waarmee de benodigde kostendaling wordt ingevuld om windenergie verder (export)marktrijp te maken. Hiermee menen wij optimaal aan te sluiten bij de innovatiedoelstellingen van het kabinet.

Achtergrond

Als gevolg van het regeerakkoord is er sprake van een accentverschuiving in het stimuleringsbeleid van een focus op de uitrol van productievermogen, naar de stimulering van innovatie om de kostprijs van duurzame energieproductie te verlagen.

In de brief van de Minister van EL&I van 30 november jl. (Kamerstukken II 2009/10, 31 239, nr. 103) aan de Tweede Kamer over de nieuwe SDE+ regeling wordt aangegeven dat het stimuleringsbeleid voor duurzame energie de komende jaren vooral gekenmerkt zal worden door het inzetten van de beschikbare middelen voor de meest kostenefficiënte technieken in combinatie met innovatie.

Deze visie wordt nog eens bekrachtigd in de brief van 10 december jl. (Kamerstukken II 2009/10, 32500-XIII, nr. 158) aan de Tweede Kamer. Daarin wordt overigens eveneens aangegeven de subsidieverlening in het kader van ronde 2 door middel van toewijzing van het restbudget door te zetten. Door de inzet van het restbudget te koppelen aan innovatie, kan een belangrijke stap gezet worden in de richting van kostprijsreductie en het beter positioneren van Nederland in de Noordwest-Europese economische ruimte voor duurzame technologieën.

Offshore wind is het komende decennium de sterkst groeiende sector van Europa. De Nederlandse offshore industrie is goed gepositioneerd om daarvan te profiteren, met haar uitstekende maritieme reputatie en vloot, goede havenfaciliteiten, vermaarde offshore installatie contractors en het feit dat 75% van de Europese windparken tegen de Nederlandse territoriale wateren is gepositioneerd. Nederland kan voor offshore constructie worden wat Denemarken is voor windturbines. Roland Berger¹ schat dat de markt voor duurzame energie jaarlijks met 12% tot 18% zal groeien en dat de productiewaarde zal liggen tussen de EUR 8 en 14 miljard. (Offshore) Wind zal de grootste bijdrage leveren aan de productiewaarde, circa zo'n 50%. Die kans mag Nederland niet laten lopen!

Daarnaast is recent een belangrijke stap gezet in het ondersteunen van innovatie voor wind op zee, door een bedrag beschikbaar te stellen aan FLOW. Eveneens zijn de voorbereidingen voor een voorstel voor een testpark in het kader van het Europese programma NER300 in een vergevorderd stadium beland. Nuon en Eneco staan een combinatie voor van deze verschillende initiatieven, te weten restbudget, FLOW en NER300, om het effect van deze individuele initiatieven te versterken.

Uit bovengenoemde beleidskeuzen blijkt dat de Minister streeft naar zoveel mogelijk continuïteit en kostenefficiëntie in het investeringsklimaat voor wind op zee. Eneco en Nuon juichen deze ontwikkeling toe en zien hierin een mogelijkheid om met dit voorstel de beleidskeuzen elkaar maximaal te laten versterken, waarbij we de goede (internationale) uitgangspositie van de Nederlandse offshore wind industrie een belangrijke impuls geven.

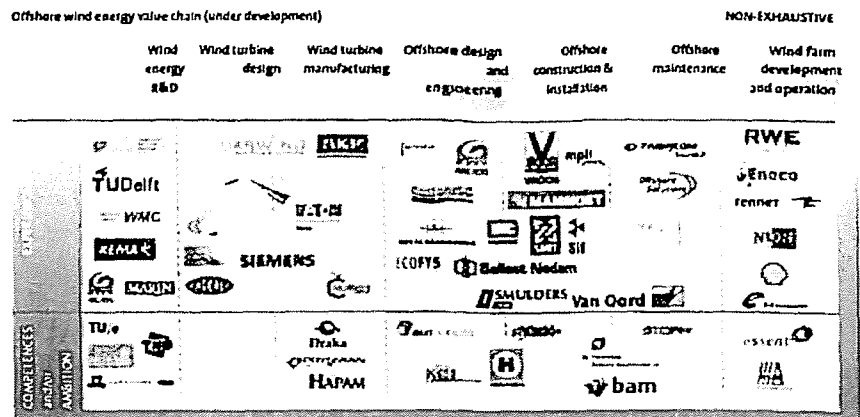
Door middel van dit plan wordt via een demonstratiepark met testfaciliteiten voor innovatieve concepten de gelegenheid geboden aan de Nederlandse industrie om haar sterke kanten te demonstreren. Het plan biedt de basis voor demonstratie van innovatieve concepten als bedoeld in FLOW. Het biedt de Nederlandse industrie een wereldwijd uithangbord, waarmee zij haar offshore kwaliteiten en innovatiekracht kan benadrukken binnen deze internationaal attractieve markt. Verder biedt dit plan innovatie-ontwikkeling waarmee de benodigde kostendaling voor wind offshore versneld wordt ingevuld en concreet uitzicht ontstaat op het afbouwen van de inzet van subsidiemiddelen.

¹ Stimulering van de economische potentie van duurzame energie voor Nederland, Roland Berger

Focusgebieden

Nederland zou zich moeten richten op 3 kerngebieden waarin de Nederlandse industrie nu ook al een goede positie heeft:

- 1) Windpark ontwerp
- 2) Fundatie
- 3) Installatie

Demonstratieproject

Innoveren gebeurt niet op de tekentafel maar in de praktijk. De partijen die werkende concepten leveren, hebben direct een voorsprong op hun concurrentie. Nuon en Eneco willen, mede met behulp van het SDE-ronde-2 restbudget een 42MW testlocatie faciliteren en daarbinnen een aantal concrete innovaties mogelijk maken waarvan de Nederlands industrie profiteert. Door deze mogelijkheid te creëren, wordt de Nederlandse industrie in staat gesteld haar kennis en kunde in de praktijk te etaleren en een voorsprong op te bouwen.

Door aansluiting te zoeken bij de onderzoekthema's die binnen het FLOW-programma zijn benoemd, kunnen een aantal zeer concrete innovaties binnen dit project worden gedemonstreerd. Hiermee wordt op overtuigende wijze de lijn van innovatie en technologie ontwikkeling voortgezet, welke is ingezet bij het toekennen van subsidie aan het FLOW-programma.

Innovatie zal op de volgende manier worden vormgegeven:

- Indien voor het testen van de turbines een meetmast op locatie gewenst cq noodzakelijk is, zal worden overwogen hiervoor de verplaatsbare meetmast te gebruiken, die door een partij als BMO wordt ontwikkeld en een uniek Nederlands fabrikaat betreft;
- Binnen het innovatieve deel van het demonstratiepark zal gelegenheid worden geboden de volgende innovatieve concepten, gebaseerd op FLOW, te demonstreren:

Onderwerp	Innovatie	Omschrijving innovatieve karakter	Leverancier (Nederlandse leveranciers vetgedrukt)	
Turbine	12 – 42 MW			
	6 MW klasse	<i>Grotere vermogens per fundatie reduceert de installatiekosten</i>	2b-Energy Darwind Siemens Vestas Alstom	
Fundatie	Maximaal 2 fundaties			
	Optie 1	Betonnen monopile	<i>Beperken/voorkomen heigeluid. Kostprijsreductie door gebruik beton ipv staal</i>	Ballast Nedam Van Oord
	Optie 2	Zonder grout	<i>Voorkomen van 'grouted connections'. Besparen in hoeveelheid staal. Echter beperkte mogelijkheden tot correctie van scheefstand</i>	SIF Smulders
	Optie 3	Jacket	<i>Interessante oplossing voor zwaardere turbines en grotere waterdieptes.</i>	Heerema
Installatie	Maximaal 2 fundaties			
		Beperken heigeluid	<i>Beperken impact op milieu, waardoor helen gedurende het gehele jaar mogelijk is</i>	IHC
		Onderzoek naar mogelijkheid om scour protection uit te sparen	<i>Reductie op installatie kosten en doorlooptijd</i>	Ballast Nedam Van Oord

NER300 (150 MW)

Eneco heeft bij het ministerie van EL&I een aanvraag ingediend voor het doorgeleiden van een NER300 subsidieaanvraag aan de Europese Commissie. Dit Europese programma richt zich onder andere op het ondersteunen van innovatie in duurzame energie opwekking. Bij toewijzing van deze subsidie (aan de onafhankelijke entiteit die het testpark zal gaan beheren) zal het windpark worden uitgebreid met 42MW aan innovatieve turbines in de 6MW klasse waardoor, een totale opwekkingscapaciteit van 150MW wordt bereikt. Door dit voorstel is een additionele member state bijdrage voor deze aanvraag niet langer nodig.

Indien het ministerie van EL&I kan instemmen met de ingediende NER300 aanvraag voor Q10, zou deze zodanig aan de Europese Commissie kunnen worden doorgeleid, dat de kans op de gevraagde bijdrage uit NER300 maximaal is en additionele member state bijdrage niet langer nodig is.

Terugval optie I

- 120MW met minimaal 2 innovatieve turbines en 30MW testruimte

Indien NER300 onverhoopt niet zal worden toegekend aan dit project, ontstaat de volgende situatie: 12 – 18 MW zal in een onafhankelijke entiteit gerealiseerd worden en met behulp van een deel van het SDE restbudget (120 MW) geëxploiteerd worden. De resterende 30MW van de testlocatie is beschikbaar voor industriële partijen die een nieuwe offshore turbine willen testen. Deze locatie is interessant voor turbine fabrikanten, omdat wereldwijd schaarste heerst voor geschikte locaties voor het testen en certificeren van offshore turbines. De locatie Q10 kent een goed windregime, met een gemiddelde windsnelheid boven 9,2m/s, en een geringe waterdiepte. Aangezien de export kabel en elektrische infrastructuur door Eneco en Nuon zullen worden aangelegd, kan tegen geringe kosten een prototype turbine worden opgericht en getest. De exploitatie vindt plaats in een onafhankelijke non-profit entiteit en zal deels bekostigd worden op basis van de verkoop van de geproduceerde kWhs. Eventueel kunnen partijen voor de exploitatie van innovatieve turbines SDE+ subsidie aanvragen (maximaal 30 MW en geen NER300 subsidie beschikbaar). Eneco en Nuon zullen geïnteresseerde partijen mobiliseren en faciliteren, om deze testlocatie optimaal te benutten.

Mocht ondanks de hierboven genoemde alternatieve financieringsmogelijkheden, onvoldoende belangstelling bestaan vanuit de industrie om gebruik te maken van deze testlocatie, dan stellen Eneco en Nuon voor te onderzoeken in hoeverre het innovatieve concept van Smart Energy Solutions kan worden geïntegreerd. Smart Energy Solutions heeft een vergunning voor de exploitatie van een (marginaal) gasveld in de nabijheid van het windpark Q10. Dit biedt uitstekende kansen om het "Gas-to-wire" concept in de praktijk te testen en de surplus capaciteit van de elektrische infrastructuur te benutten. Deze combinatie creëert de mogelijkheid om de variabele (wind-afhankelijke) productie van het windpark te balanceren, waarmee het 150 MW demonstratie project Q10 nog meer het karakter krijgt van een volwaardige, duurzame en innovatieve energie centrale.

Terugval optie II

- 130MW met innovatie fundatie- en installatietechniek

Als alternatief voor terugval optie I, indien NER300 niet zal worden toegekend, bieden Eneco en Nuon de mogelijkheid om te kiezen voor een variant waarbij Eneco en Nuon een park van 130MW realiseren. In deze optie vervalt de innovatie op het gebied van turbines, maar blijft de innovatie op het gebied van installatietechniek en nieuwe fundatieconcepten gehandhaafd. De koppeling met het FLOW-programma blijft daardoor verzekerd.

Financiële onderbouwing

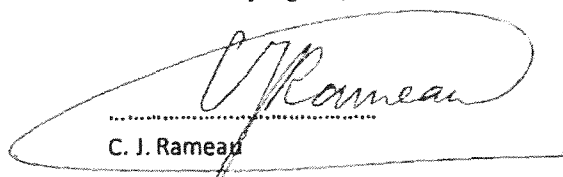
Referentie		Terugval optie I	Terugval optie II
Bestaande bieding Q10 [dd 1 maart 2010]		120MW incl 2 Innovatieve turbines + 30MW Infrastructuur	130MW + innovatieve fundatie/installatie techniek
Extra investeringen		21 mEUR	33 mEUR
Lagere inkomsten	• Zog effect 30MW test park • Lagere beschikbaarheid innovatieve turbines	11 mEUR	
TOTAAL [mEUR]		32 mEUR	33 mEUR
TOTAAL [EUR/MWh]		11 EUR/MWh	11 EUR/MWh
<i>Rekenkundige impact op het biedingsbedrag Q10 voor vergelijkingdoelinden</i>			

Aannames/Voorwaarden

1. Uitvoering binnen de kaders van de SDE regeling Wind op Zee 2009, Subsidieregeling NER 300 en het mededingingsrecht.
2. Eneco en Nuon trekken hun respectievelijke beroepsprocedures in gericht tegen de subsidieverlening aan Bard.
3. Bard en Nuon trekken hun respectievelijke biedingen voor het restbudget (reactie brief dd 19 juli 2010) in, na goedkeuring/instemming van het ministerie van EL&I.
4. Toewijzing van het restbudget (EUR 989.038.801) aan het project Q10.
5. Het project Q10 kwalificeert voor Tijdelijk Willekeurig Afschrijvingsregeling (TWA).
6. Indien het ministerie de NER300-aanvraag voor Q10 selecteert voor doorgeleiding aan de Europese Commissie, wordt verzocht dit zodanig te doen dat de kans op de gevraagde bijdrage van de Europese Commissie maximaal is.
7. Indien het ministerie de NER300-aanvraag voor Q10 selecteert voor doorgeleiding aan de Europese Commissie, dan wordt verzocht dit zodanig te doen dat De Europese bijdrage NER300 upfront als investeringssubsidie aan het project ter beschikking te stellen.
8. Het innovatieve gedeelte (NER300) zal worden ondergebracht in een aparte juridische entiteit. Eneco en Nuon stellen voor het beheer van dit deel onder te brengen bij een aparte stichting, waarin het ministerie van EL&I adviserend kan deelnemen.
9. Omwille van mededingingsrechtelijke redenen, hebben Nuon en Eneco tot op heden geen gedetailleerde informatie uitgewisseld omtrent het project Q10. Deze brief kan daarom niet worden gelezen of geïnterpreteerd als een investeringsbesluit van Nuon noch Eneco. Indien het ministerie kan instemmen met het voorgestelde plan om een 150MW demonstratie project te realiseren, dan zullen Nuon en Eneco gezamenlijk het investeringsplan in detail uitwerken. Op basis van dit investeringsplan kunnen de respectievelijke Raden van Bestuur formeel besluiten tot het aangaan van de uitvoeringsovereenkomst met de Nederlandse Staat.

Wij hopen u hiermee een interessant voorstel te hebben gedaan, en zien uw spoedige reactie graag tegemoet.

Met vriendelijke groet,

C. J. Rameau

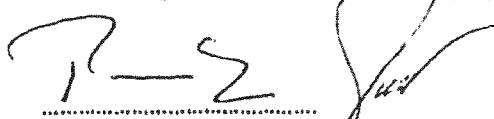
Eneco Wind B.V.

H. Morelisse

Nuon

Acknowledged and confirmed without prejudice

B. Ranneberg

BARD Holding GmbH